

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 16 października 2015 r.

Adam Bodnar

II.517.1336.2015.JM

**Pan
Borys Budka
Minister Sprawiedliwości
Warszawa**

Do podległego mi Biura nadal wpływa bardzo dużo wniosków od osób pozbawionych wolności, które krytycznie oceniają zmiany jakie w zakresie paczek żywnościowych zostały wprowadzone z dniem 1 lipca 2015 r. **Najwięcej kontrowersji budzi przyjęta w art. 113a § 3 k.k.w. zasada, że paczkę żywnościową może zamówić albo sam skazany albo osoba dla niego najbliższa.** To ostatnie pojęcie definiuje art. 115 § 11 k.k., zgodnie z którym osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

Zdaniem autorów wniosków, wprowadzenie takiego ograniczenia nosi cechy dyskryminacji, jest niczym nieuzasadnione i powoduje, że z prawa do otrzymania paczki żywnościowej nie mogą skorzystać osadzeni, którzy nie mają osób najbliższych lub z osobami takimi od wielu lat nie utrzymują kontaktów. Osadzeni ci do lipca 2015 r. otrzymywali paczki od dalszej rodziny, przyjaciół lub znajomych i trudno im zrozumieć jakie racjonalne powody przemawiały za tym, aby obecnie im tego zabronić. Autorzy wniosków podają, że powodów takich nie widzą często również administracje jednostek penitencjarnych. Niektóre starając się pomóc skazanym, którzy dotychczas otrzymywali paczki, ale nie od osób najbliższych, podejmują decyzję o wpisaniu takich osób na listę uprawnionych do kontaktowania się ze skazanym w formie widzeń i na tej podstawie przyjmują, że osoby te mają również prawo do zamówienia dla skazanego paczki żywnościowej. Osadzeni mają jednak świadomość, że decyzje te nie rozwiązują problemu, gdyż obowiązują tylko w danym zakładzie i nie ma żadnych gwarancji, że w przypadku przetransportowania do innej jednostki penitencjarnej jej administracja będzie je respektowała.

Należy podzielić stanowisko autorów wniosków, że ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zamówienia dla skazanego paczki żywnościowej jest nieuzasadnione.

Trudno zgodzić się z argumentem przedstawionym w odpowiedzi Pana Ministra (pismo z dnia 11 sierpnia 2015 r. DL-III-072-14/15/4) na wcześniejsze pismo Rzecznika Praw Obywatelskich w tej sprawie, że powodem wprowadzenia takiego ograniczenia „była chęć uniknięcia konieczności przyjmowania przez skazanego niechcianych produktów” przesyłanych w paczkach. Uważam, że niesłusznie założono, iż tylko osoba najbliższa dla skazanego wie najlepiej czego on potrzebuje. Należy przyjąć, że najlepszą wiedzę na ten temat posiada osoba, z którą skazany utrzymuje stały kontakt m.in. w formie korespondencji i rozmów telefonicznych, a często nie jest to osoba najbliższa.

Ponadto, nie podzielam stanowiska przedstawionego w wyżej wymienionej odpowiedzi Pana Ministra, że członek dalszej rodziny lub inna osoba bliska (nie najbliższa), chcąc przekazać skazanemu artykuły żywnościowe lub wyroby tytoniowe może, zamiast składać zamówienie na paczkę, przelać na rachunek skazanego środki, jakie na ich zakup przeznacza, a wówczas skazany sam „będzie mógł dokonać takiego samego zakupu, spośród tego samego asortymentu, pokrywając koszty w tej samej wysokości”. W takim przypadku skazany istotnie będzie mógł zamówić dla siebie paczkę, wybierając produkty z tego samego wykazu i płacąc za nie tyle samo co składające zamówienie osoby najbliższe, jednak wybierze tych produktów dużo mniej, gdyż dokona zakupu jedynie za część kwoty, która zostanie mu przekazana. Zgodnie bowiem z art. 126 § 2 pkt 3 k.k.w. z każdego wpływu pieniężnego skazanego potrąca się 50 %, jednak nie więcej niż 4 % jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników, z przeznaczeniem na tzw. żelazną kasę. W 2014 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej wynosiła 3 783,46 zł , a jego 4 % to około 150 zł.

Przyjęte w art. 113a § 3 k.k.w. ograniczenie kręgu osób uprawnionych do złożenie zamówienia, na paczkę żywnościową dla skazanego, do osoby najbliższej spowodowało, że skazani, którzy takiej osoby nie mają lub nie utrzymują z nią kontaktu, znaleźli się w znacznie gorszej sytuacji. Zachowując kodeksowe prawo do otrzymania paczki żywnościowej i mając osobę, która chce ją dla nich zamówić, nie mogą z tego prawa skorzystać na takiej samej zasadzie jak pozostali.

W związku z powyższym uprzejmie proszę Pana Ministra o podjęcie inicjatywy legislacyjnej w celu zmiany art. 113a § 3 k.k.w., poprzez przyjęcie w nim, że paczkę dla skazanego może zamówić każda osoba, z którą skazany utrzymuje kontakt w formie korespondencji, widzeń i rozmów telefonicznych.

Podpis na oryginale